

הלכות יום הכיפורים תריח־תריט

להן נאמנת כמ"ש בס"י ש"ל^{טז}) שאין שיעורים הללו מספיקין לו או שנסתפקו בדבר^{טז} מאכלין ומשקין אותן כל צרכן מיד כפי מה שיאמרו הבקיאין:

טז אבל אם המעובדת או הולדת בתוך שבעה ימים או ההולדה יודעים בעצמם שצריכים לאכול^{טז} אזי אין מדרקקים עמהם בכל שיעורים הללו אלא נותנים לפניהם מאכל ואומרים לו יום כיפור הוא^{טז} ואם אתה יודע^{טז} או שמסתפק לך^{טז} שמא יש חשש סכנה אם לא תאכל כשיעור אכול כשיעור ואם לאו אכול פחות פחות מכשיעור^{טז} והוא יאכל כפי מה שיראה בעיניו:

טז מי שאחזו בולמוס^{טז} והוא חולי הבא מחמת רעבון וסימנו שעניו כהות ואינו יכול לראות^{טז} מאכלין אותו עד שיאורו עיניו ואם אין שם מאכל של היתר מאכלין אותו מאכל של איסור^{טז} ואם יש כאן שני מיני איסורים אחד המור מחבירו מאכלין אותו הקל תחלה^{טז} שמא יספיק לו זה בלבד:

יז אם צריך לבשר ויש כאן בהמה שצריכים לשוחטה ובשר נבלה מוכנת^{טז} עיין בסמ"ן שב"ח^{טז}:

יח חולה שאכל ביום הכיפורים ונתיישבה דעתו בענין שיכול לברך ברכת המזון צריך להחזיר של יום הכיפורים בברכת המזון שיאמר ועלה ויבא כבונה ירושלים^{טז} ואם חל בשבת יאמר ג"כ רצה^{טז} אבל אינו צריך לבצוע על שתי ככרות וגם אינו צריך לקדש על היין ולא על הפת משום שלא תקנו חכמים דברים אלו ביום הכיפורים^{טז}:

תריט סדר ליל יום הכיפורים וכו' י"ח סעיפים:

א ליל יום הכיפורים נוהגין שקורם שמתפללין מתוירים לכל העבריינים^א והן העוברים על גזירות וחרמות הקהל^ב מתירין להן כדי שנוכל להתפלל עמהם^א באגודה אחת^א שאמרו חכמים^א כל תענית צבור שאין בו ממושעי ישראל אינו תענית שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתובו עם סמני הקמורת.

וכיצד מתוירין להם הגדול שבקהל מצרף עמו שני אנשים כדי שהם יהיו משולחים של כל הקהל להתיר להם ואם הגדול שבקהל הוא ש"ץ (קבוע בעיר) אינו צריך לצרף עמו שום אדם להתיר להם לפי שידוע שהוא שליח הצבור והרי זה כאלו כל הקהל התירו

ע הלכות ומנהגי מדר"ש סי' רנ אה"ב. מדר"ל ה"י ו"ס כפור (ע' שלה). ב"ח סוף הביטון. מ"א סוף סק"ה.

עא סוף ד.

עב ר"ן שם. ש"ע שם.

עג ר"ן וש"ע שם (שהחולה אוטר כן).

עד מדר"ש שם. מדר"ל (ע' שלה). ב"ח שם. ט"ז ס"ק

פ. מ"א ס"ק ח.

עה ט"ז שם.

עו לבוש ס"ה.

עז מ"ז שם.

עח חשנה פ, א. מור וש"ע ס"ט.

עט רש"י שם ד"ה מ"ז. מור וש"ע שם.

פ מושנא שם. מור וש"ע שם.

פא גמרא [ברייאתא] שם. מור וש"ע שם.

פב מ"א ס"ט.

פג סוף מו.

פד שו"ת מדר"ש מירומנות (פראג) סי' עא. הרא"ש הובא

בסוד. שו"ע ס"י. וראה לעיל סי' קפח סוף ס"א שהביא דעת רבנו אביגדור שבשבילי הלכתי (ס' שוב) שאין צריך להחזיר ועלה ויבא ביה"כ (ומניין לכאן, שהובאת דעה זו במ"א ס"ק י), ושלכן אם שבה וגבר קודם ברכת המזון והצטיב לא יבדק אשר נתן. וגם כמסורד לא נזכרה ברכה זו ביו"ט. וראה שער המלול פ"ד אות פ. מפסק הסידור אות קפה.

פה נכסת הגדולה הנה"מ. מ"א סק"א.

פז מ"א סק"י.

סימן תריט

א טור וש"ע ס"א.

ב מנח"כ רמז תשעה. לבוש ס"א.

ג מנח"כ שם. תש"ץ סי' קלא. מור.

ד אבי כריתות ג, ב (ואגרות). מנח"כ שם.

ה רב שמעון הסידי כריתות שם. מנח"כ שם. מור.

ו שמות ל, לו.

הלכות יום הכיפורים תריט

להם¹ ויאמר בזה הלשון בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה על דעת המקום ועל דעת הקהל אנו מתירין להתפלל עם העבוינים² כלומר שהישיבות מסכימות לצרף דעת המקום לדעת הקהל להתיר להם ולא יאמר³ בתחלה על דעת המקום ועל דעת הקהל ואח"כ בישיבה של מעלה כו'⁴:

ב ואחר כך אומר הש"ץ כל נדרי כו'⁵ ויאמר מיום הכיפורים זה עד יום כיפורים הבא עלינו למונה כו'⁶ ונהגין בן כרי להתנות על כל נדרים שידרו בשנה הבאה שיהיו בטלים⁷ לפי שאין העולם נזהרים בנדרים ועוברים על לא יחל דבריו⁸ לכך מבטלין אותן בתחלה קודם שיחולו שהתנאי מועיל לבטל הנדר שלא יהול כלל כמ"ש ביו"ד סי' ד"א⁹ ועיין שם כל דיני ביטול הנדר) ולכך צריך לומר איחרטנא בהון כו'¹⁰ כלומר כל הנדרים שאדור בשנה הבאה אני מתחרט עליהן מעכשיו ומתנה עליהן שיהיו בטלין¹¹:

ג וגם כל הקהל יאמרו כל נדרי כו' בלחש עם הש"ץ¹² (ועיין ביו"ד שם¹³ דצריך לומר בקול רם מעט בענין שיהא נשמע להעומדים אצלו) כדי שיתנה כל אחד ואחד בפני עצמו על נדריו שידרו בשנה הבאה¹⁴ שאין תנאי הש"ץ מועיל לאחרים¹⁵ ולכך ניתקן בלשון יחד דאינדרנא¹⁶ או די נדרנא¹⁷ או הנדרנא¹⁸ או דאשתבענא¹⁹ או דאחרימנא²⁰ כו' כלומר מה שאדור ואשבוע ואחרים ואאסור נכסי בין על נפשי בין על נפשות אחרות מיום כיפורים זה עד יום הכיפורים כו' (ולא יאמר די נדרנא בקמ"ץ תחת גו"ף ראשונה לפי שמשמעותה הוא שגדרתי כבר²¹):

ד ונהגין להתחיל כל נדרי מבעוד יום²² דאין מתירין נדרים בשבת ויו"ט²³ ואע"פ שאין אנו מתירין הנדרים שלעבר אלא אנו מבטלין הנדרים שלהבא²⁴ מכל מקום הוא הדין קצת להתיר נדרים²⁵ ויש לחוש שמא ימענו לומר מתירין נדרים בשבת ויו"ט ומטעם זה נהגין להעמיד שני אנשים אצל הש"ץ בשעה שאומר כל נדרי כו' שלא ימענו לומר מתירין נדרים ביהוד²⁶:

יז רא"ש ומור שם בשם ר"ת. וכ"ה הנוסח בהר"ת נדרים (מסורת המודעה) שבסדרו.
יח רא"ש שם (בנוסח כל נדרי שעל הערב). דב"ש סי"א (גם בנוסח שלני שעל לחבא). ד"א סק"ו.
יט ש"ך סי' ריא סק"ב.
כ לבוש שם. מ"א שם.
כב ב"ח מורה ומ"ש כבר. דב"ש שם.
כג דרכי משה האריך אות א. מ"א סק"ב.
כד רא"ש שם. ב"ח שם.
כה רא"ש שם. לבוש שם.
כו לבוש שם.
כז ראה לבוש שם.
כח מהרי"ל הל' ליל יום כפור (ע' שבו). ד"א סי"א. ומתנה הכ"ד שאין מתקדקין בזה (אוצר מנהגי הב"ד יו"ט ע' רב אות קכא).
כט רא"ש פ"ח סי' כה, ומור (שלקו אמורים אותו קדם כ"ט). מהרי"ל שם. ומדלעיל סי' שנא סי"א.
ל כדלעיל סי"ב.
לא ב"ח ד"ה ומ"ש ובר. מ"א סק"ת אליה וז"א סק"ב.
לב ב"ח שם. אליה וז"א שם.

ז ט"ז סק"א.
ח תשב"ץ שם (בנוסח שלני). מור וש"ע שם.
ט ט"ז סק"ב.
י שכן הנוסח בתשב"ץ המוכח בב"י ריש הסימן, ובמחזורים, וכ"ה נוסח הב"ד (ראה אוצר מנהגי הב"ד יו"ט ע' דה). ונהגים לאמרו שלש פעמים (בקול נמוך (ספר המתננים – הב"ד ע' 58), אך באופן שגם ב' האנשים העומדים עמו ימענו (אוצר מנהגי הב"ד שם).
יא דרי"ץ ג"ת (ע' ס) בשם הגאונים (מיום כיפורים שעבר עד היום הזה). ראו"ה סוף תפלה. רא"ש פ"ח סי' כה. מור וש"ע סי"א.
יב רבנו תם בספר הישי' סי' קמד (חלק היהודים מ' ק), ובתוס' נדרים כג, ב ד"ה ואת. הובא ברא"ש פ"ח סי' כה וטור. לבוש סי"א. ולענין הרתת נדרים של ערב ר"ה, ראה מורו (סדר הרתת נדרים) שנעשים שנהם (הרתה על הערב ומסירת מודעה על העתיד), וש"נ.
יג ר"ה שם, ע"פ נדרים כג, ב (וגם יו"ט נקרא ר"ה).
יד כדבר ל', ג. לבוש שם.
טו סימן זה בשע"ץ לא נתע' לדיעו, וראה ש"ע שם סי"ב. רמ"א שם סי"א.
טז רא"ש ומור שם בשם ר"ת. רבנו יוחנן תיב' ז ה"א (ג, ד) מ"א סק"ב.

ערב

הלכות יום הכיפורים תריט

ה ונהגין שהש"ץ אומר אותו ג' פעמים⁷² וכל פעם מגביה הקול יותר מבראשונה⁷³ לפי שברוך זו נשמע באימה ובראה⁷⁴.

וממשיך בניגונים עד הלילה⁷⁵ כדי להתפלל ערבית בזמנה⁷⁶:

ז ואח"כ אומר הש"ץ⁷⁷ ג' פעמים⁷⁸ ונסלה כו"ו והקהל אומרים ג' פעמים ויאמר ה' כו"ו⁷⁹.

ואל ישנה אדם ממנה העיר אפילו בפיומים או בניגונים שמנגנים שם⁸⁰ שלא יבלבל דעת הקהל⁸¹:

ז ואח"כ אומר הש"ץ שהחיינו בלא כוס⁸² לפי שיום הכיפורים הוא דבר הבא מזמן לזמן וצריך לברך שהחיינו כמו בכל הרגלים⁸³ אלא שאי אפשר לברך על הכוס מבעוד יום משום שבזמן שברוך שהגיענו לזמן הזה הרי קיבל עליו יום הכיפורים ואסור לו לשתות מן הכוס וגם אי אפשר לברך על הכוס וליתן ממנו לתינוק⁸⁴ מטעם שנבאר בסו"ת תקנ"ו⁸⁵ ע"ש:

ח וכן הדין היה נכון שכל הקהל יצאו ידי חובתן בברכת השליח ציבור ולא יברך כל אחד ואחד בפני עצמו⁸⁶ לפי שברוב עם הדרת מלך⁸⁷ כמ"ש בסו"ת רצ"ח: אלא שעכשיו על הרוב אין השליח ציבור מכוין כלל להוציא אחרים לכן יברך כל אחד ואחד לעצמו⁸⁸ כלשון שיהיה לסיים קודם שסיים השליח ציבור כדי שיוכל לענות אמן אחר ברכת השליח ציבור⁸⁹ וכן הדין בברכת הלל⁹⁰ וכן הדין בברכת הלולב⁹¹ שבבית הכנסת⁹²:

ט ליל יום הכיפורים ומחרתו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בקול רם⁹³ לפי שאמרו במדרש⁹⁴ כשעלה משה למרום שמע למלאכי השרת שהיו מקלסין להקב"ה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד והורידו לישראל וצוה להם לאומרו בחשאי משל אדם שגנב חפץ נאה מתוך פלטרין של מלך ונתנה לאשתו ואמר לה אל תתקשמי בו

לג ראש פ"ח ס' כה. מרדכי רמז תשנ. תרי"א ס"א.

לד מור"ח שם (ע' שכו). רמ"א שם.

לה מור"ח שם. דרכי משה ס"ב.

לו מור"ח שם (ע' שכו). רמ"א שם.

לז תרי"א סק"ג. ראה לעיל ס' רסו ס"ב.

לח תרי"א נראה (ע' ס) כשם הגאונים. ראב"ה סוס"י

תתבו. מור. מור"ח הל' ליל יום כפור (ע' שבת).

לט מנהגים (מירא) מנהג יו"ת"כ (ע' קט). תרי"א ס"א.

מ במדבר פו. כו.

מא במדבר יד, כ (מלחתי מדברך). מנהגים ורמ"א שם.

ומנהג הב"ד שאומר הדין פסוק (שם ד, יז) סלח נא

לעון גו' (מנהגים, מירא, שם), והדין והקהל אומרים ג"פ

ויאמר ה' גו' (אוצר מנהגי הב"ד יו"ת"כ ע' רה אות קלו).

מב מור"ח הל' תפלת שחרית דיה"כ (ע' שלט). רמ"א

שם.

מג מ"א סק"ג.

מד נחמד עירובין נג. ב. מור וש"ע ס"א.

מה גמרא שם. רמב"ם הל' ברכות פ"א ה"ט. לבוש ס"א.

ובדלעיל ס' תלב ס"ג וש"ע.

מו גמרא שם. מור. לבוש שם. מ"א סק"ד.

מז סיבן זה משוער לא הגיע לדעתו, וראה מ"א שם ריש

הפי'. וראה גם לקמן ס' תרכ"א ס"ה.

מח כ"י מור"ח כתב הכלבו. דרכי משה האריך אות ה.

מ"ד"ה מסכת יומא עמוד הושבה (רבה, תע"ב) ד"ה

הלכותא. והבאו בגמ"א סק"ג.

מט משלי יד, כה. ברכות נג, א כבית הלל. של"ה שם.

נ א מנע"כ. וראה לעיל ס' ר"ט ס"ג. שהיה במנוח שמקיימים

כולם ביהוד (משא"ש) בברכת הפילין וצ"ע, אם רצו אחד

מברך כלילם כדי לקיים ברוב עם הדרת מלך ואם רצו לא

אחד מברך לעצמו). וראה תני"ב תת"ה ע' 72.

נא תרי"א שם. ואלו שברכו שהחיינו בשעת התקת נרות

לא יברכו עכשיו (ס' המנהגים – הב"ד ע' 63)

נב מלבוש יו"ט (לבבוש סוף ס"א). אלה וזמא סק"ג.

ובדלעיל ס' נא ס"ג. ס' נג ס"ג. ס' קנפ ס"ג.

נג מ"א שם (שיברך לעצמו). וראה סידור סדר הלל,

(ובנסמן שם.

נד מ"א שם (שיברך לעצמו). וראה לעיל ס' נג ס"ד שלא

לענות אמן לאחר ברכת המנוח או ברכת הנינוח.

נה כדלקמן ס' תרמד. וראה בסידור דני גמילת לולב

מצוה מן המוכרח לברך על הלולב במכוה (קודם

התפלה).

נו סוד וש"ע ס' כ"ב. וראה לעיל ס' מן ס"ג שיש נהגין

לאמרו מנוגד.

נז דברים רבה פרישה ב, לו. הובא במור. מ"א סק"ה.

הלכות יום הכיפורים תריט

אלא כצינעא בתוך ביתך לכן כל השנה אומרים אותו בלחש¹⁰⁰ אבל ביום הכיפורים שאנו דומין למלאכים כמ"ש בס' תר"י¹⁰¹ אנו אומרים אותו בקול רם כפרהסאי:

י אם הל בשבת אומרים ויכולו אחר תפלת ערבית והש"ץ אומר ברכה אחת מעין שעמ"ס וחזקתם מקדש השבת ואינו מזכיר יום הכיפורים בברכה זו¹⁰² ממעם שנתבאר בס' רס"ח¹⁰³.

ואין אומרים קבלת שבת אבל מוזמר שיר ליום השבת יש לאומרו¹⁰⁴ קודם ברכו¹⁰⁵:

יא ואין אומרים אבינו מלכנו כשחל בשבת¹⁰⁶ מלבד בתפלת נעילה כמו שיתבאר בס' תרכ"ג¹⁰⁷ אבל שאר הסליחות והתחינות אומרים כמו כשחל בחול¹⁰⁸:

יב אין אומרים באהבה מקרא קודש אפילו כשחל בשבת¹⁰⁹ אבל באהבה הראשון אומרים¹¹⁰ אפילו בחול¹¹¹:

יג ונהגין שאין אומרים אלקינו ואלקי אבותינו רצה במנוחתנו כשחל בשבת¹¹² רבין שהיא יום עיניו אין לנו רצון כל כך במנוחתנו¹¹³ ואך נתפלל שירצה הקב"ה במנוחתנו שאינה מנוחה גמורה¹¹⁴ אבל אומרים והנחילנו¹¹⁵ באהבה וברצון שבת קדשך כו' שזהו בקשה על כל שבתות השנה¹¹⁶ שאינן יום הכיפורים ואח"כ אומרים וטהר לבנו לעבדך באמת כי אתה סלחן כו' כלומר שע"י הסליחה מטהר לבנו¹¹⁷ (ודלא כמו שכתוב בקצת מחזורים בתפלת ראש השנה ויום הכיפורים וטהר לבנו כו' קודם והנחילנו כו' שאך שיק' לומר אח"כ כי אתה סלחן כו' או כי אתה אלהים אמת¹¹⁸):

יד בכל תפלות יום הכיפורים צריך להעמיד שני אנשים אצל הש"ץ אחד ממיניו ואחד משמולו¹¹⁹ כמו בכל תענית ציבור כמ"ש בס' תקס"ו¹²⁰ ע"ש ועכשיו אין נוהגין כלל להעמיד שני אנשים אצל הש"ץ בכל תענית ציבור ממעם שנתבאר שם⁹ ולכן גם ביום הכיפורים אין צריך להעמיד¹²¹ ולכן נוהגין שתיכף אחר ברכו הולכין מעל הש"ץ האנשים שעמדו אצלו בשעת אמירת כל נדרי¹²²:

טז יש נוהגין לעמוד על הגליהם כל היום וכל הלילה¹²³ דהיינו כל זמן שהם ניעורים

נח ראה לעיל ס' סא ס"ג מעם נוסף לאמירתו בלחש.

נט סעף ז.

ס טור ושו"ע ס"ג.

סא נמא שבת כו' ב טור ושו"ע שם.

סב ס"ד (לענין יו"ט שחל בשבת). וראה לעיל ס' תקפב

ס"ד שצריך לומר הנק' הקדוש.

סג שירי כוה"ג בהגוש אות ה. אלה וזמא סק". ומנהג

חב"ד להתחיל ממוזמר לדוד כמו בכל יו"ט שחל בשבת

(ספר המנהגים – חב"ד ע' 59. וראה גם שער הטולל פ"ו

אות ג אוצר מנהגי חב"ד שם ע' רירח).

סד ראה לעיל ס' רסא ס"ו.

סה רוב"ש ס' תקב. מנהגים (מירנא) מנהג יוד"כ (ע' ק).

ות"א ס"ג. וראה גם לעיל ס' תקפד ס"ה. ס' תרכ

ס"ב.

סז סעף ז.

סח רוב"ש שם. רמ"א שם.

טז ח"א סק"ו. לבוש ס"ב. ודינו אף שאומרים כן בשבת

יו"ט, כדלעיל ס' תפ"ו. וכו' לעיל ס' תקפב סמ"ו

לענין ר"ה. אבל בסדרו הנוסח לאנרו בשבת (ראה אלה

רבה מק"ה, כשם אבהדרם מר תפלת יוד"כ מר"ה

ערבית, לומר כן בכל יוד"כ).

טט לבוש שם.

ע כדלעיל ס' תפ"ו (בשאר יו"ט).

עא לבוש שם, ובס' תקפב ס"ח. ח"א שם. ובסידור כתב

לאנרו (בבסידור הארז"ל ובסידור הש"ה, ובגו"י ישע

(יו"ט) ס' תקפב), ושם תנוסח: רצה נא במנוחתנו.

עב לבוש שם.

עג לבוש ס' תקפ"ב (ב) ס"ה.

עד ה' אלקינו.

עה לבוש ס"ב.

עו לבוש ס"ג.

עז ראה לבוש ס"ב.

עח מור מפרקי דרבי אליעזר פמ"ה. הנהגות מיטמוניות במקף

הל' שבתית עשירי ד"ה אין, מנבילתא פ' יובא עמלק

סקף פ"א. שו"ע ס"ד.

עט סימן דה בשו"ע לא הניע לדינו, וראה שו"ע ס' ס"ג.

פ ראה ז"א שם סק"ו.

פא ח"א סק"ז ובס' תקפו שם.

פב ז"א ס"ק ז. מ"ו סוף פק"א.

פג טור ושו"ע ס"ה.

עדר הלכות יום הכיפורים תרישתרכ

בלילה אין יושבין¹⁹ אבל מכל מקום צריכין לישן בלילה כדי שיוכלו להתפלל ביום כבוונה ולא יתנמנמו בתפלתם²⁰:

מז ואם נחלשו יכולים לסמוך לשום דבר¹⁹ ומי שעמד פעם אחת כל יום הכיפורים וזכה בדעתו לנהוג כן לעולם אם רוצה לשנות מנהגו צריך התרה כמו גדר¹⁹ כמ"ש ביו"ד סי' רמ"ג¹⁹:

יז הנשים אין להם לעמוד כל יום הכיפורים²⁰ לפי שאין תועלת בעמידתם שעיקר מעם העמידה הוא כדי להיות דוגמת המלאכים שנקראים עומדים* וזה אין שייך בנשים כמ"ש בס' תר"ם²⁰:

יח אע"פ שבכל השנה אסור לישן בבית הכנסת²¹ מכל מקום בליל יום הכיפורים נוהגין לישן בבית הכנסת לפי שאומרים שם שירות ותשבחות רוב הלילה ויש ישינים שם כדי לשמור את הנרות ואין כאן חשש איסור²² כיון שהוא צורך בית הכנסת²³ כמו שנתבאר בסיומן קנ"א²⁴ אך יזהרו לישן במערב²⁵ רחוק מן הארון²⁶ או בבית הכנסת של נשים אם אין שם נשים²⁷ אבל אותם שאינם רוצים לומר שם שירות ותשבחות לא ישנו כלל בבית הכנסת²⁸ והחונים המתפללים ביום לא יעורו כל הלילה לפי שמפסדים את קולם כשאינם ישינים בלילה²⁹ ואפילו כל אדם טוב לו שלא יעור כל הלילה³⁰ כמ"ש למעלה³¹.

וטוב לומר קודם השינה ד' מומרים הראשונים של התהלים³² שהם שמירה לקריאתם וגם טוב ליהרהר שלא יעטרף את עצמו בכרים וכסתות שלא יבא לידי חימום ועכ"פ יזהר שלא לכסות הגליו וזכר לדבר והגל מרגלותיו³³ של בועז שלא יבא לידי חימום³⁴:

תרכ מנהג יפה לקצר בתפלת שחרית ובו ב' עיפיים:

א טוב שלא להאריך בתפלת שחרית כדי למהר בענין שיוכל להתפלל מוסף³⁵ קודם ו'

צו התהות מייטנות שם בשם מנה"ש. מנה"ל ה"ל ליל יום כפור (ע' שלא). מנהג משה סי' תתנ"א. אלה רבה ס"ק כ.

צז מנה"ל וייל סי' קצא. רמ"א סי'.

צח הנרות מייטנות שם. מנה"ל ה"ל ליל יום י"ב אות יב. מנהג משה שם. אלה רבה שם.

צט מנה"ל וייל שם. רמ"א שם.

ק מנה"ל שם. רמ"א שם.

קא לבוש סיד. מ"א סק"א.

קב סעף מו.

קג אבדרים סדר תפלת יו"כ.

קד ש"ה מסכת יומא עמוד התשובה (רכמ, א) ד"ה אמנם מי, בשם סדר היום ליל יו"כ. מ"א שם. ובסדרוי: ארץ ערבית יש לומר ארבעה מאמרים הראשונים שבתהלים (כי יש בהם ש"י תיבות כבנות קרי, וראשי תיבות וסופי תיבות מהמאמרים מנין קל"א כבנות קל"א) כדי להנצל מקרי, וגם יכין בשם ה"י בנקוד בברית [חוריק, שב"א, חוריק].

קה רות ג, ו.

קו ש"ה שם. אליה חוטא סק"א.

סימן תרכ

א התהות מייטנות ה"ל שבת עשר כמפוי ד"ה צריך. סוד ושורש ס"א.

פא ראה מ"ב וענינים.

פב ב"ר ד"ה ועוד. כנסת הגדולה הגה"ש. מ"ז סק"ה. מ"א סק"י. וראה גם לקמן סי"ח. ובסדרוי: וטוב שלא לישן בליל יו"כ אלא לעמוד בתורה, וש"ג.

פו מנה"ל ה"ל ליל יו"כ (ע' שכה). דרכי משה ס"ק י. מ"א שם.

פז מנה"ל וייל סי' קצא. כנסת הגדולה הגה"ש. אליה חוטא סק"י.

פח סימן זה בשע"ר לא הגיע לדינו, וראה ש"ע שם סי' ריד סי"א. לעיל סי' רכטו סי"ג.

פט מנהג משה אות התקנה. מ"א סק"י.

צ ראה פקדי דרבי אליעזר פמ"ו. הובא בפור סי' תרו ובהנהגות מייטנות סוף ה"ל שבת עשור ד"ה נה.

צא סעף ט.

צב תוספתא מגילה פ"ב ה"א. תוס' ב"ב, ג ד"ה ועיילת. ש"ע סי' קנא פ"ג.

צג הנרות מייטנות שם סדר"ה כל. ב"ר ד"ה ועוד נהגו ללון.

צד ראה מרכי מגילת רמז ותקנה. כ"ב רוב תסת. הנחות מייטנות ה"ל תפלת פ"א אות ה. מור וש"ע סי' קנא סי"ד.

צה סימן זה בשע"ר לא הגיע לדינו, וראה ש"ע שם סי' פ.